

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

385.86

Szerző: Pásztor Mihály

Cím: Az utolsó lovasút

Hely

Idő

"1871/1927"

Személy

Forrás:

Magyar Hírlap

Bp

(Hely)

1927. 7. 21.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Az utolsó lovasút

Mióta a Közmunkatanács dirigál ismét a Margitszigeten, azóta nagy átalakulások történnek. Épül, szépül a sziget, fűrnak, farnak és próbálják realizálni a régi és az új terveket. Most készült el egy árnyas, gyönyörű nyalogút, mely az Alsószigetről egészen a rózsatelepig vezet, sőhajók útjának nevezték el ezt a gyönyörű sétányt a szerelmeseik. Ezenkívül még egy sereg utat építenek és Rakovszky Ivánnak, a Margitsziget új elnökének az a terve, hogy a rózsatelepet is új területre költözteti, arra a helyre, ahol József főherceg idejében helyezkedett el a kertészet, a rózsatelep mai helyén pedig gyönyörű pázsitos díszkertet létesítenek. A tejszarnok területét is kiszélesítik a sziget mérnökei és építenek itt egy gyönyörű, fedett csarnokot, hogy esős időben is élvezhesse a publikum a zenekar játékát. Szóval szép a sziget, de még sokkal szebb lesz, ha minden terv valóra válik és rövidesen eljön az ideje annak, hogy csakugyan gyönyörű lesz a Margitsziget a Dunának.

Annak a nagyszerű építési programnak, amelyet ma publikált a sziget vezetősége, van egy szomorú pontja is. A nagyszerű és nagyszabású utépítési programmal együtt halálos ítéletet mondtak a lovasútra. 1871-ben rakták le a margitszigeti lovasút sín-párját, szóval ötvenhat esztendővel ezelőtt az utolsó lovasutat az elkerülhetetlen végzet, a halál. Sok kedves emlék, nagyszerű színes és mulatságos történetek fűződnek a margitszigeti lovasúthoz, amelyen az anyánk és a nagyanyánk igyekezett ötvenhat esztendőn keresztül megközelíteni a Margit-fürdőt. Kedves, szimpatikus alkotmány ez a margitszigeti lovasút, de szó sincs róla, meglehetősen primitív és vala-

hogyan már nem igen illik bele a sietős és kényeskedő Pest zürzavarába. A Margitsziget lovasútja mindössze csak öt esztendővel fiatalabb, mint Pest lovasútja volt. Ez is, az is, egy sín-páron kezdte meg a karrierjét, csak hogy míg a pesti és a budai lovasútból az évtizedek során hatalmas, villamos erőre berendezett tramway lett, addig a Margitsziget lovasútja megmaradt máig is lovasútnak, ma is egy sín-páron döcögnek a régi idők bárkaszerű alkotmányai, ma is egy ne-

gyedőráig kell várni, ép úgy, mint ötven esztendővel ezelőtt, míg egy-egy kocsik elindul, az út közepén aztán találkozik a két lovasút, mert ott van a kitérő és ott várják meg egymást a lovak. Ennek a lovasútnak nincsen kalauza, nincsen ellenőre, ennek a lovasútnak csak kocsisai vannak, azok osztják el a jegyet. A kocsik elején nyeregyszerű alkotmány van, azon lovagolják végig a szigetet. A kopott sín-páron valószínűleg ötven esztendő óta ugyanazok az öreg lovak cipelik a döcögő bárkát, ezek a lovak pontosan ismerik már a strekket, tudják, hogy mikor kell megindulni, tudják, hogy mikor kell megállni, nyilván a sziget törzsvendégeit is személy szerint ismerik. A két ló találkozik a kitérőnél, boldogan és barátságosan nyeregben egymásra, ezek a lovak és ezek a rozzant döcögő járművek hozzátartoztak a sziget tradíciójához és hozzátartoztak a mi fiatalkori emlékeinkhez, mert hiszen mi is a lovasúton utaztunk az Alsószigetről a Felsőszigetre, hogy aztán a bokrok között és a romok között sétálva kerüljünk vissza a hídra. Ha a statisztikusokban lenne egy kis humor és lenne egy kis ötlet, akkor már rég számbavették volna, hogy hány szerelmes párt cipelnek ide-oda a szigeten ezek a lovak és hány regénynek, idillnek volt a követítője Noé apánk szigeti bárkája.

A Margitsziget lovasútjára kimondták a halálos ítéletet, a szigeten is *autobusz* fogja ide-oda szállítani szeptember elsejétől kezdve a publikumot, a régi járművet eladják vagy feltűzik, a legeslegregibbet közülük egy pavillónba raktározzák el, hogy legyen hírmondója az elmúlt időknek, amikor még nem volt olyan sietős az útjuk az embereknek, mint ma és nem voltak olyan türelmetlenek és idegesek a pestiek. Egy régi, rozzant lovasúti kocsi tehát megmaradt emléknél, de mi történik majd a szegény lovakkal? Mi történik a szegény margitszigeti lovakkal, amelyek jobban-rosszban, esőben és napsütésben cipelték végig a szigeten a fiatalokat és a véneket, a szerelmespárokat, a gyerekeket és az öregeket. Úgy látszik, hogy a margitszigeti lovakat is utóléri a pesti ló végzete, a margitszigeti lovak is elkerülnek a virsligyárba.

A margitszigeti lovasúttal Budapest utolsó lovasútja szűnik meg. A rohanó emberek bizonyára ügyet se vetnek arra, hogy

a kultúra és a haladás miképpen gázolja el a lovasutát. Pedig valamikor milyen nagy dolog volt, amikor 1866-ban, október elsején a Calvin térről megindult az első lovasút Újpest felé. Végigdöcögött az országúton, amelyet ma Károly király útjának neveznek, végigdöcögött a Váci úton, amelyet ma Vilmos császár útnak neveznek. Egy sín-páron haladt Pest első lovasútja és bérelt lovak húzták. A mai ember mosolyogva gondol ezekre az időkre, pedig hatvanegy esztendővel ezelőtt nagy dolog volt, nagy újság volt és a kultúrának nagy fejlődését jelentette, mikor az első pesti lovasút a Calvin térről (akkor még Széna térnek hívták a Calvin teret) megindult. Egy világot járt kis zsidó tanítónak támadt az az ötlete, hogy a fejlődő Pest közlekedési igényeit ki kell használni. Rész-

vényművelő akart alapítani a lovasút megteremtésére és hogy nagyszerű tervét realizálhassa, kompániába állott Újpest urával, gróf Károlyi Sándorral és együtt csinálták meg a lovasutát. Azt a kis tanítót, akinek eszébe jutott, hogy lovasutát kell csinálni Pestre, mert a lovasút üzletnek sem utolsó vállalkozás, Jellinek Mórnak hívták. Mikor a pesti lovasút megépítésének a terve felmerült, akkoriban Újpest jórésze még pusztá terület volt és gróf Károlyi Sándor birtokához tartozott. Az öreg Jellinek aztán megmagyarázta a grófnak, hogy ezt a hatalmas újpesti területet össze kell kötni Pesttel, parcellázni kell a nagy földterületet és ha meglesz a lovasút, akkor lesznek majd telepek, akik megvásárolják a telkeket, házat építenek rá és Újpest területéből város nő ki egykor a földből. Úgy is történt. Újpest jórészen a lovasútnak köszönheti azt, hogy megszületett. De a lovasút volt az alapja Budapest mai hatalmas villamosvasúti közlekedésének is. A pesti és budai lovasút harminckét esztendővel ezelőtt átalakult villamosvasúttá, a bárkákat és a lovakat penzióba küldték, ellenben a Margitsziget konzervatív maradt, a margitszigeti lovasút máig megmaradt olyannak, amilyennek 1871-ben született, döcögő, kedves közlekedési alkalmatosságnak. A lassúsága, a cammogása, a lovai illettek nagyon az árnyas, százados fákhöz, szeptember elsején vége lesz ennek a tradíciónak is és a gazdagabbak leszünk egy emlékekkel.

Pásztor Mihály